

תיק מס 4153/4

שם תיק: עימות בסמינריון הקיבוץ הארצי

מזהה פיו: 4153/4-א

מזהה פריט: 0013xx

כתובת: 3-312-4-9-7 תאריך הדפסה: 30/08/2017

4153/4 א

איתן מוסק
איתן מוסק

השם

המאמץ
המאמץ
המאמץ

4153/4

- עמוד 20: קרבות אגרופים ואלות בין המחבלים שפוזו לטוניסיה
- עמוד 21: רוב השביתות במשק — לא על פי תקנות ההסתדרות
- עמוד 23: קוראים כותבים
- עמוד 26: מדור הספורט

שמואל שניצר

תחזיות ופחדים

לפני חמש עשרה שנה עסקנו כולנו בתחזיות דמוגרפיות. על הפרק עמדה השאלה, כמה שנים יעברו עד שהערבים ייהפכו לרוב במערב ארץ ישראל. היו שאמרו אז, שתחזית דמוגרפית לטווח ארוך אין לה ערך מדעי רב, מפני שמצומות דמוגרפיות עשויות להשתנות. היו שטענו כנגדם שתוך שתים-עשרה שנה, ולכל היותר בעוד חמש-עשרה שנה, יהיו הערבים רוב בארץ. אלא אם כן, כמובן, יוחזרו השטחים בעוד מועד לידי הירדנים, מי שהתנגד להתחזית השטחים, טען שהעליה תשמור על הרוב היהודי. אבל אין ספק שהיא היא מודאג. לא נראו באופק הצני עולים בכוח. עכשיו, שחלפו חמש-עשרה שנים מאז הגיע צה"ל אל הירדן,

מן הראוי לבחון את התחזיות לאור מה שקרה באמת. כפי שכולנו יודעים עכשיו, באמת לא היו אלה חמש-עשרה שנים של עליה גדולה, ולא עוד אלא שהתפתחה תנועת ירידה שבעת האחרונה אף הוציאה מן הארץ יותר יהודים משהגיעו אליה. ובכן, מה קרה בשנים אלה של עליה קטנה וירידה גדולה, וריבוי מבני ערבי גדול? השנתון הסטטיסטי של 1982, שזה עתה יצא לאור, מכיל את התשובה. מסוף 1967 ועד סוף 1981 גדל מספר הערבים ביהודה, שומרון ועזה מ-985,600 נפש ל-1,158,900 נפש. היינו גידול ב-17.3%, שהם 17.6 אחוז. הריבוי הטבעי אמנם היה גדול הרבה יותר, אבל תנועת הגירה

לא מבוטלת גרמה לכך שלמעשה גדלה האוכלוסיה בפועל, בשנים האחרונות, בפתות מאתו אחד בשנה ביהודה, ושומרון, וביותר מ-2 אחוזים ביהודה בעזה. מאידך חל גידול מהיר במספר הערבים הישראליים — אלה שבתוך תחומי ה"ה הירוק. ב-1967 היה מספרם 392,700 נפש. בסוף שנת 1981 הגיע ל-657,500 נפש. היינו גידול בשיעור של יותר מ-67 אחוז ב-14 שנה. מי שמודאג מן האוכלוסיה הערבית הגוססת שב"י ויש ועזה, מוטב שישים לב למספרים אלה, התפיצות ה"ה אוכלוסית" הגדולה מתחוללת דווקא בתחומי הקו הירוק.

מספר היהודים בארץ היה בסוף 1967 2,383,600. בסוף 1981 הגיע ל-3,320,300. הריבוי נטו הוא 936,700 נפש, וזאת על אף הירידות במספרי הילודה, על אף העליה הזעומה, על אף הירידה הגדולה והולכת. באחוזים הגיע ריבויים של היתרדים ב-14 השנים האלה ל-39.3 אחוז.

אבל התמונה לא תהיה שלמה עד שלא נשווה את שיעור הערבים באוכלוסיה שבארץ-ישראל ה"ה מערבית ב-1967 וב-1981. רק בדרך זו אפשר לעמוד על נכונותן של התחזיות.

ובכן, ב-1967 ישבו ממערב לירדן 1,378,300 ערבים, והם היוו 36.6 אחוז מן האוכלוסיה הכללית. ב-1981 היה מספרם ממערב לירדן 1,816,400 נפש, אבל שיעורם באוכלוסיה הכללית ירד ל-35.3 אחוז.

כלומר, במקום ששיעורם יגדל, כפי שאיימו כל התזאים ה"ה דמוגרפים, הוא פחת.

אין שום פגם בתחזיות דמוגרפיות, פרט לאחד: אי אפשר להשתית עליהן מדיניות לאומית. הן מבוססות בדרך כלל על המצב הקיים (והוא עשוי להשתנות בכל עת) ועל הנחות מסוימות שהן בגדר גיחוש אינטליגנטי. איש אינו יכול לדעת אם הילודה בארץ תישאר יציבה בשנים הקרובות או לא; איש אינו יודע אם תבוא עליה גדולה או קטנה; איש אינו יכול לחזות מראש את מגמות ההגירה של תושבי יו"ש ועזה (או של היהודים הישראליים).

הסטטיסטיקה הדמוגרפית היא הרבה יותר חכמה — וגם הרבה יותר מדויקת — כאשר היא מביטה לאחור. כי אז מתברר לפעמים שהנחות של העשור שעבר, שהתוכננו עליהם בלחץ רב מאוד, לא היו ראויים לכל הזמן והמתחשבה שהקדשנו להם.

יום ב', כ"ט חשוון תשמ"ג — 15.11.82

שוד קברים היה נפוץ באנגליה בסוף המאה ה-18 ובתחילת המאה ה-19. רופאים נזקקו למויות לצורך מחקר אנאטומי והיו מוכנים לשלם עד 10 ל"ש — סכום נבזה באותם ימים, עבור גוויה "טריה". הלה קרובי המת להציב מיתקן ליון שבאסקס

תיירים בא של מלחמה

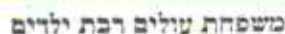
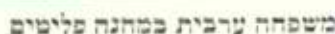
איכרים העוברים בשדות של עפון-מערב בלגיה עדיין מנצלים מזמן לזמן "מזכרות" משדה הקרב העקוב מדם מימי מלחמת העולם הראשונה לפני יותר מ-60 שנה. איכרים אלה עדיין משתמשים ב"כוכים" ולפי המסורת משאירים את מוצאיהם על חומת בית הקברות הקרוב ביותר. צוות שומרי בית הקברות אוסף את ההפצצים שנתגלו.

הקצין הממונה על בתי הקברות ה"צבאיים" בצפון-מערב אירופה מספר שעדיין מוצאים לסיסי פגזים ורימוני יד על החומות. בין המוצאים גם שלדי חיילים שלא נקברו בבתי הקברות הרבים בסביבה. כל תגלית כזאת מועברת לחקירה למטרת בגלל האפשרות שהמדובר במקרה של רצח. במקום יש עדיין תנועה ערה מאוד של תיירים מבריטניה ומגרמניה, ה"מבקרים את קברות סביהם, במיוחד

יקאן עושה מאפיה

אם כי הסרט החדש הופץ להקרנה בכל רחבי ארצה, לא נקטה הכנסיה בעמדה כלשהי כלפי התסריט, שבו האפיפיור מנסה לעשות עיסקה עם המאפיה כדי לעזור להאתיקן להיחלץ מהשבר הכספי. הסרט מבוסס על ה"ספר" מונטיניורי מאת יואק למר ויש של אמת סיפור

באת
שבו

24

טענת התבוסתנים המוכנים לוותר על חלקי ארץ-ישראל המשוחררים והמתבססים על הטענה הדימוגרפית - חסרת שחר; הרוב היהודי בישראל הולך וגדל לקראת העשור הבא גם בהתאם למסקנות עובדתיות וסטטיסטיות המובאות ברשימה זו

החרי ששיעור זה פחות או יותר תהפוך והיחסים בשנת 1969 על 64.3% יהודים ו-35.7% ערבים. ישראל מוצאת עצמה איפוא, כי שנת 1969 כסצב הסוגה תכלית שיעור מאסר היה ב-1947. בידת השליטה על כל השטחים שמעבר לה לירדן, בידת הכלים הרביעי ניום של מדינה עצמאית, בידת עצמה צבאית, כלכלית ומדינית, ובמחניה דימוגרפית וזא סוגה אוכלוסית המסתכמת במסעם פי שנים סה"כ אוכלוסית המיעור טים שבכל השטחים שמעבר לי ירדן. כל זאת בנוסף לפוטנציאל גדול של תורה כפי שיוסבר לי הלק. במסגרת היעדים של המדינה ובתשואה לי-1947 חרי ש" צבה של ישראל - כולל סב" חנית החיטב הדימוגרפי - חנה חרוק המצב הקודר המצויירם לו.

הערכה לעתיד

הערכת הניחול הדימוגרפי בי עתיד - בפרט היהודי - חנה נישא פורכב ביותר. היא סת" נית במספר רב של גורמים הי משפיעים עליה ישירות, בפרט שיעורי הרבייה הטבעי ומסד העליה. הניסון בעבר מוכיח כי אין כל אפשרות לערוך תח" ונת מדעית לשווא ארוך בפרט בנושא כגון עליה. התחזיות כמעט תמיד התברו לטובה. חנה פחות התבררות והפוליטיות בארצות המזרח, חנה והאירועים בתוך מדינת ישראל מאידך, מ" חים גורמים בעלי השפעה מכ" רעה על מסדי העליה עם כל זאת חרי שאין להתעלם ממספר תהליכים חברתיים אשר אנהגו ערים להם חיום. תהדות רוטית - בראש ובראשונה - הסוגה כרוב סוגה היהודי - נמצאת בעיצומה של תהעוררות לאומית מפליאה הבאה כל כילה להרשת לחלק נכבד מציבור גדול זה לי" לת לישראל. חלק מארצות דרום וצפון אפריקה נמצאות אף הן בעיצומן של מטרורים חברי חיים המסורדים את העליה אפילו ארצות שקטות יחסית דגני סת אנגליה ודרום אפריקה הגביר רו את קצב העליה שלהן בארצות גיכר מאז מלחמת ששת הימים. סביר, לפיכך, להניח כי במשך שתים שלוש עשרות השנים הבאות עשויים אני להיות עדים לנחשולי הגירה, אשר יעמידו בצל אפילו את מסדי ההגירה של שנות החמישים הראשונות. אולם, דברים אלה חנים ענין ש" באמינה ובנועתה הנוכחי נסתפק בהערכות צנועות יותר. גניח לפיכך, כי מסדי הגירה לא י" לו על אלה הקיימים חיום, דהיי" גו כ"40 אלף נפש.

כמו כן גניח כי שיעור הרבייה הטבעי התורדי לא יעלה אף הוא על השיעור הקיים חיום: כי

1.6% וזאת על אף חיותו של שיעור זה קטן ביותר ועל אף הפאסיים הנעשים להגדילו. ביום לשיעור הרבייה הטבעי של האוכלוסיה הערבית גניח את ההנחות המקובלות על המתכנ גים חיום, דהיינו: שיעור הרבייה הטבעי של האוכלוסיה הערבית הישראלית יקטן עקב העליה בי רמת החיים, כמסך 15 שנה ס" 4.0% עד ל-3.5% ושיעור על שיעור זה. עד לסוף התחזית ש" עיר הרבייה הטבעי של ערביי הרצועה ירד אף הוא כמסך 15 שנה משיעור הניכחי של 2.9% עד ל-2.5% שיעור הרבייה הטבעי של ערביי יהודה ושומרון יעמוד על ערבי הניכחי דהיינו 2.4% אם נייסך לפיכך את התחזיות וההנחות האלה לגבי 30 השנים הבאות (מאסך שנת הכסית חנה 1969) נקבל את הערכות המופיעות בטבלה ס" 4 להלן.

מטבלה דלעיל בתקבולות ס" סר מסקנות מאלמות כדלקמן: 1. אחוז התושבים הערבים סה"כ האוכלוסיה בשנת 1969 מסתכם ב-35.7% אחוז זה ע"י מד על כ"24% אם לא נכלול את ערבי יהודה ושומרון. חנה כיה הגטוס חנה לפיכך על

טבלה 1

הגידול הדימוגרפי בארץ ישראל בשנים נבחרות 1845-1948 (באלפי נפש)

שנה	האירוע	אוכלוסיה כוללת	יהודים	ערבים	אחרים
1845	תחילת העליה הי"י	453.0	11.8	24.0	5.3
1882	סוף העליה הי"י	50.0	91.7	429.0	12.0
1903	סוף העליה הי"י	57.0	88.0	600.0	8.7
1914	תחילת העליה הי"י	65.0	90.0	583.0	10.0
1917	הצהרת בלפור	75.0	88.8	668.0	11.2
1919	תחילת העליה הי"י	150.0	83.2	859.0	16.8
1922	סוף העליה הי"י	174.0	70.1	1,056.0	29.9
1928	סוף העליה הי"י	1,033.0	70.1	1,136.0	29.9
1931	סוף העליה הי"י	384.0	66.8	1,269.0	33.2
1936	סוף העליה הי"י	716.7	17.8	1,560.0	82.2
1939	סוף העליה הי"י	1,506.0	450.0	1,056.0	29.9
1942	תחילת העליה הי"י	1,620.0	484.0	1,136.0	29.9
1947	סוף העליה הי"י	1,899.0	630.0	1,269.0	33.2
1948	סוף העליה הי"י	872.7	716.7	1,560.0	82.2

(1) הנתונים ל-1845-1947 מתייחסים לשטחה המנדטורי של א"י הנתונים לשנת 1948 מתייחסים לשטחה של ישראל בנבולות חקן הירוק.

(2) הנתונים לשנת 1948 מבוססים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - השנתן הסטטיסטי 1970 טבלה ב' 4 ע' 27.

טבלה 2

נתונים דימוגרפיים של אוכלוסיה יהודית וערבית לשנים 1967-1969 - בישראל, ברצועת עזה (ללא צפון סיני) וביחודה ושומרון

שנה	בתחומי חקן הירוק				בתחומי חקן הירוק בצפון הרצועה, יהודה ושומרון			
	מספרים מוחלטים		כ"פ		מספרים מוחלטים		כ"פ	
	יהודים	ערבים	סה"כ	יחידים	יהודים	ערבים	סה"כ	יחידים
	1967	1968	1969	1967	1968	1969	1967	1968
2,383.6	2,434.8	2,496.6	392.7	2,776.3	2,841.1	2,919.3	36.0	35.0
406.3	422.7	422.7	392.7	2,841.1	2,919.3	2,919.3	35.3	35.3
2,383.6	2,434.8	2,496.6	392.7	2,776.3	2,841.1	2,919.3	36.0	35.0
406.3	422.7	422.7	392.7	2,841.1	2,919.3	2,919.3	35.3	35.3

עד 22.6% (לכנסת השישית - בנובמבר 1965). סקר מגינו של הקול הערבי נתן לרשימות ער" ביות הקשורות ברשימות בעלי מצע ציוני או ישירות למפלגות ציוניות, דגמי ההצבעה של הי אוכלוסיה הערבית מוכיחות לי סיכך - פרדוקסלית ככל ש"י ראה הדבר - על השתלבות במסגרות הפוליטיות הישרא" ליות.

השפעת הקול הערבי בעתיד

הערכת דגמי ההצבעה של האוכלוסיה הערבית בעתיד חנה כמובן בעיה קשה במיוחד. חנה בר תלוי במכלול של גורמים כלכליים ומדיניים, אך לא פחות מכך במדיניות הממשלה לגבי

שרות תיאוריטית אחרת כי הע" ליה היהודית תהיה קטנה י"י חנה. בצורה כללית ניתן לראות כי כל שינוי באחת ההנחות הל" לו מביא לשינוי בפרופורציה שבין האוכלוסיות. אולם, לה" גירתו של ערבי אחד בשנות התחזית הראשונות השפעה כפ"י לה על יחסי האוכלוסיה (לטובת האוכלוסיה הישראלית) לעומת אי עלייתו של עולה אחד, ומ"י אחר שסביר יותר להניח עז"י בתם של ערבים מאשר הקטי גת העליה (אשר מספריה מצומצ"י צמים בלאו הכי בתחזית) חנה שגורא כי התחזית חנה צנועה והסיכויים הם כי משקלה של האוכלוסיה הערבית תהיה אף קטנה מזו המצויה בתחזית.

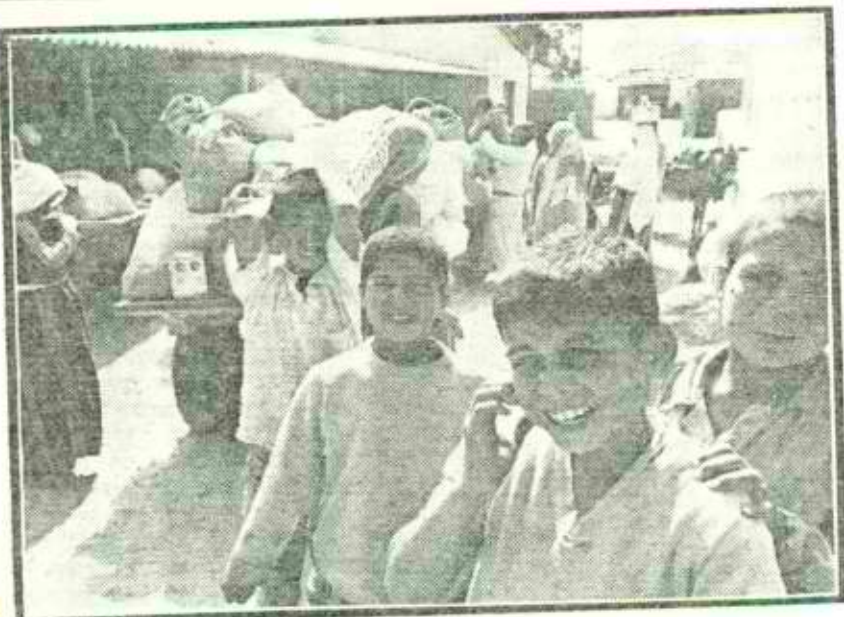
ההצבעה של האוכלוסיה הערבית

הכוח של אוכלוסיה ערבית גדולה אינו מכתיב בהכרח הצי בעה עוינות באורח פרופורציוני נ"י למשקלה של אוכלוסיה זו בסה"כ האוכלוסיה. אדרבא, ח"י נסיון במשך 23 השנים האחרונ"י חנה מראה - כפי שיוסבר לי ח"י - כי קיים קשר קטן בין משקלה של האוכלוסיה הערבית ובין ההצבעה האנטי ציונית" הערבית. האוכלוסיה הערבית השתתפה בכל הבחירות הלא"י מיות לכנסות והצבעתה התי"י חנה לבעיות מרכזיות שונות בניחון בעיות מדיניות ובסח"י מיות מובחנות. בבחירות לכנ"י סת הראשונה, הרביעית והשבי"י עית הצביעה האוכלוסיה הע"י רבית לאחר שלוש מלחמות בתן נחלו הערבים הבוסה, בכ"י חירות אחרות הצביעה האוכ"י לוחית בנושאים לאומיים ובס"י חונים מובחנים דוגמת נושא המשטר הצבאי וחוקי הקרקעות למיניהם וניתן לפיכך לקבוע בהתבסס על נסיון של שבע שנות בחירות שונות - חונים מאפיינים בדגמי ההצבעה של אוכלוסיה זו. בטבלה להלן מ"י פיעים הנתונים על משקלם של בעלי זכות ההצבעה מבין ח"י שיעורים בתשואה לבעלי זכות ההצבעה היהודים, שיעורי המצ"י ביצים היהודים והערבים ותח"י פלוגות ההצבעה, בהתאם לר"י שיעורים אנטי ציוניות ורשימות ציוניות ו/או רשימות הקש"י רות לרשימות בעלי מצע ציו"י נ"י.

ניתוח הטבלה דלעיל מראה כי מספר הבוחרים אשר הע"י ביצו עבור רשימות אנטי ציו"י ניות לא עלה אף פעם על 28% מסה"כ הקולות הערביים. בבחירות לכנסת הבעיות - בשנת 1969 - אשר נערכו בעקבות התבוסה הערבית של מלחמת ששת הימים ובעיצומו של נחשול לאומיות ערבית בי"י קרב ערביי ישראל לא נתנו את קולם לרשימות ציוניות י"י חנה מ"י 27.3% מסה"כ הקולות הערביים. בשיעור אצ"י חס"י הכנסה הצבעה זו ב"י 2.09% כל בד מסה"כ הקולות. פרט לבח"י רות אלה נע שיעור הבחירות לרשימות ציוניות בין 10% (ל"י כנסת החמישית באוגוסט 58)

דחליל ושמד דמוגרפיה

מאת
שמעון ברנר

משפחה ערבית במחנה פליטים

משפחת עולים רבת ילדים

על למעלה מ-88% הרי שרק בשנת 1967 הוא ירד ל-86% יואת עקב סיפוח העיר העתיקה על 60 אלף תושביה לירושלים. אולם גם אז היה משקלה של היישוב האוכלוסייה היהודית גדול בארבע נגד דבר זה התאפשר כתוצאה מהעליה אשר בשנים 1948-1970 רעד בכלל התכנסה במסגרת של 60 אלף נפש לשנה.

מלחמת ששת הימים חוללה בשנים המדוברות תשישעותיות ב" משקלם היחסי של העדות היהודית והמיעוטים. יש להדגיש ולציין כי בפועל הוחלה מלחמת ששת הימים חוצה דמוגרפיה ל" מצב שלפני מלחמת השחרור כפי שנראה בטבלה מס' 3 להלן.

מעין להשוות את התוצגים המופיעים בטבלה מס' 3 עם המ" הדימוגרפי ב-1947 — ערב גת המדינה שהיו הערבים בש" 1.270 מיליון ב-1947 המדינה שהיו הערבים בש" 1.344 מיליון ב-1967 — 7.7% אך בעוד ש" יון, דהיינו עליה של 88% אלף נפש או בכ" 7.7% אך בעוד ש" משקלם היחסי של העדות היהודית והערביות ב" 1947 היה 33.2% יהודים ו-66.8% ערבים.

חום וקני הירוק סאירן, הביאה לתמורות מהפכניות ביחסי הכ" החת הדימוגרפיים במדינה. בעוד שב-1947 היה כמסור, יחסי הכ" חות בין הישוב העברי לישוב הערבי 3-1 בתאמה, הרי ש" בשנת 1948 מנה משקלו של היישוב היהודי כ" 82% מהי" היישוב האוכלוסייה לעומת 18% של היישוב האוכלוסייה הערבית. המדינה לא כללה את יהודה ושומרון ואף לא את רצועת עזה.

בטבלה מס' 2 מובאים נתוני גים הדימוגרפיים על האוכלוסייה במדינת ישראל (בתחום הק" היישוב) פרט לירושלים בה מסור עים הנתיבים החל משנת 1947 לירושלים המאוחדת) בשנים 1947-1970 ועד כה, וכן נתון גים על העליה בכל אחת מה" גים.

כפי שנראה מהטבלה דלעיל, הרי שבשנים אלה איפשרה הע" ליה לא רק להגדיל באורח אבי סולוסי את היקף האוכלוסייה הירודית, לא רק לקזז את שיעור הריבוי הטבעי של האוכלוסייה הערבית, אלא אף להגדיל את משקלם היחסי של הישוב היהודי. בעוד שבשנת 1966 היא עלה

ר" כל התקופה, איפוא, לא ה" ויה הגדום הדימוגרפי שיקול כבי ייש בש"ן להגשים את המטרות הצעירות.

הגידול ב" 1947-1982 כי גדל היישוב היהודי באורח ניכר מבחינת אוכלוסייתו והן כ" חיה יחסית, תהליך זה גרר חרף התעצמות אוכלוסיית מ" שימה גם בישוב הערבי. במשך כ" 65 השנים הללו התעצם ה" שוב הערבי בלמעלה מ" 4 — 450 אלף נפש עד ל" 1.9 מיליון נפש. אי בשיעור סמוע שגתי של למעלה מ" 6% — י" שור העליה במדינה גוברת על ה" ריבוי הטבעי השגתי הנבזל המ" צוי כיום. תופעה זו גובשת את היא כנראה כמסלום גדולים של הגירה ערבית מארצות שכנות לא"י.

הגידול בשנים 1948-1967

התחלתה של חליקתה של מדינת ישראל כחה ובריתות הרוב הגדול של הנתיבים הערבים מהערים הערביות הנמצאות ב" לא"י.

הגידול הדימוגרפי היהודי

כל ג"ן יחזית את התפתחות ההגירה היהודית הדימוגרפי פי חיים להתיישב למניעים ולי ארצות יסודו והגיו תוספת זו, אסור, לסיכך, להשתמש ב" לים הקונבנציונליים לחקוי הג" הול הדימוגרפי בארצות אחרות העמדת אנגליה או צרפת וליישים כלים אלה למעטנו שכן מציבה של ישראל כנראה זה הגיו מיו" חד בסינה המדינה לא רק ש" מיהו מוקד כניסה לעולם כ" ארצות אחרות, אלא גם מעודדת הגירתם של היהודים אליה. הג" הול הדימוגרפי נגמה, איפוא, מיוקת הדדית שבין ההתגורר במפעל יעודי התגורר יתר על כ" הגידול הדימוגרפי מוזהו תהליך הנמצא בעיצומו ואשר החל לפני כמאה שנה. סעיף ח" לבן לבחון את התהליך הזה ב" רק וכן בסעיף, אלא יש לראות את התמיתה בכללותה ואת מ" מות הגידול, רק בדרך זו ניתן לבחון את גודל עוצמתו של ה" תהליך ואת סיביו לקזז את ה" התרבות — כעיקר בשיעור ה" ב" הטבעי הנבזל של שגירה. ג"ן א"י, בכל אופן, להבחין בשלושה מוקדרי זמן בתהליך זה: תקופת טרם המדינה 1947-1882, תקופת עשרים השנים ה" ראשונות של המדינה 1967-1948, ותקופת השתדל אשר ל" צרכינו כאן בגדרנה כשלושים השנים הבאות.

הגידול בשנים 1882-1947

בטבלה 1 דלהלן מובאים נת" תוצגים הדימוגרפיים של הישוב היהודי העברי בא"י המערבית משנת 1882-1947.

בחינת הטבלה מצביעה על מספר גורמים מעניינים. הנתון הבולט לאורך כל תקופה זו הינו התעוזה והעדר התהשבות בגורם אשר כה מפתיעו היום. העליה הראשונה החלה בשעת שיישוב יהודי כמעט ולא היה נמצא בא"י רק, העצרת בלפור, אשר ניתנה בשנת 1917, באה בשעת שה" שוב היהודי מנה קיבוץ ועום של כ" 57 אלף נפש או מוחת 9% מכלל האוכלוסייה. נזכור כי ב" קופה זו העיון כולם לקנות כי הרבונות היהודית הושגת לא רק על גדה המערבית, אלא אף על עבר הירדן מזרחי. בשנת 1947 — בעיצומו של המאבק המדיני והמחתרתית להקמת מדינה ריבונית — מנה הישוב ה" ודי כ" 630 אלף נפש מתוך אוב" ליסה של כ" 1.9 מיליון נפש. משקלו של הישוב היהודי היה כשלוש סח" האוכלוסייה, ות" ביעתו — אשר הייתה אחידה לכל הישוב על כל סלוגו (פרט לק" ב" ועום שטען למדינה זו לא"י מ"ת) — התרחשה לרובונות מלאה על א"י המערבית. הה" כמה לחלוטת אשר התקבלה ע"י חלק מהישוב, לא נבעה אלא מאי היבית להגשים את השאי" פה לרובונות על כל השטחים על לירדן, אויב, אין ספק ל" על נתקבלה מדינת הישוב ל" רובונות על כל השטחים. הייה מדינת ישראל מבצעת יעד מדיני ג" לו ללא התחשבות בגורם ה" דימוגרפי. באחזה מידה אין ספק כי לו ניתן היה במלחמת הע" כמות לבנים את יתר השטחים היה הדבר נעשה אף אימלא ב" הו הערבים משטחים אלה, לא"י

אחיותו של עת"ל ברצות הב" חון לאורך הירדן, ובד בבד מס" לק את הסיכונים הכרוכים בה" ליתקן של אישלוות הגדה ב" דעת ישראל.

ברצות עזה על 335 אלף הייבית לא ניתן ליישם פתרון נשמה השטה הקטן של האור וריבוי האוכלוסייה בו מסתב ברירת הד משמעות — תהלת הרובונות הישראלית על ה" צועה והרובונות או השארתה כי חון לגבולות ישראל — על כל הסיכון הכספוני הנובע מכ" מנייה זו הכל וזים כי האש" רות השניה אינה באה בחשבון.

בתקופת הראשונה לאחר מלח" מ" השטח הימים היתה קיימת התמחה אור, כי תושבי הרצועה ובכ"ן התר למקום אחר מאשר לעיר ת"ת. השלטון הישראלי, אולם כמספר סיבות ולמרות ה" מצב הכספוני הרעוע ברצועה ההליטי התושבים להיאר, לפ"י כ"ן הכרורה המעשית העמידה כ"ן ישראל הנה חד משמעית.

א"י, לפיכך, מודים חל כ" אין כ"ן קליטת אוכלוסיית רע" על עזה, ורי שהבעיה כמס" כ"ן לאוכלוסיית הגדה דהיינו ל" 600 אלף נפש.

שני שיקולים גורליים

על שני צידי המאזניים מ" חים, איפוא, שני שיקולים גור" ליים: ויחזי על עיקר שטחיהם של יהודה ושומרון מחד, נוכח ההתמכנות כביכול באיבוד ה" רוב (המדיני) היהודי במדינה מורחבת מאידך. ברור, לפיכך, כי כל החלטה חייבת לבחון ב" צורה המצבה ביותר את ההשל" כות ש" בעיה זו.

באורח כוללני ניתן להבחין בשני היבטים בבעיה הדימוגרפ" מ"ת: ההיבט החברתי וההיבט ה" פוליטי. ההיבט החברתי מתייחס לבעיות העוללות להוציא מצעם קיומה של אוכלוסיות מיעוטיות גדולה במדינה, אין ספק כי ל" בעיה זו השלמות חברתית מרי חקיקת לכת, במסגרת מאמר זה לא נתייחס, עקב מגבלות המ" קום, להיבט זה של הבעיה. נז"י כי רק כ"ן אם מקובל על כולם כי י"ן לכלול את תושבי הרצועה במדינות המדינה הרי שבעיה זו תורה קיימת בכל מקרה, שכן, אם נזחזח את דעתהפתחת היישוב גרשית של אוכלוסיות המיעוטים בארץ ללא תושבי רעזה ושומ" רון ונשוותה לתחזית הכללת את תושבי יהודה ושומרון (ראה טבלה מס' 4 להלן) נראה כי ה" בעיה אכן קיימת אף אם לא התפחה הגדה, והיבט הפוליטי מתייחס — כפי שהזכרנו ונתיי רועים בפנינו — לאיים הממשי על עצם קיומו של ריב יעודי במדינת ישראל, כדבריו של מ" אליהו ש"ן, מי שהיה שר המ"י טרה.

האיום הפוליטי הינו, איפוא, כביכול, איבוד הרוב היהודי ה" אופרטיבי במסגרת ובאיים גורלי זה נשמעת הטענה כי אין בשום פנים ואופן לכלול את תושבי יהודה ושומרון בתחומי מדינת ישראל, אין ספק כי אם אנכ"ם אמת בטענה זו היא מהווה ש"י קול נכבד, אולם, האנכ"ם נכ"י היא המסקנית של הנזגים ב" עבר התחזיות לעתיד מוכחות באורח חד משמעי כי איום זה ה" חסר בסיס לחלוטין. מציגים על כל הנזגים בעבר, התחזיות לעתיד וצ"ח דגמי ההצבעה של אוכלוסיות המיעוטים כפי ש" יוסבר להלן.

מ"או מלחמת ששת הימים מקובל על כמסגרת ישראל כי כל הסכס של ש"ים הייב להתבסס על גבולות מ"מים. החלטה זו נובעת מהחכמה הע" מוקה כי גבולות המדינה כמות שהיו לפני ה" ביני — כפיט הגבול המסורתי של ירדן — כ"ן וזה פתון לתקוף את ישראל ובי יש להבטיח אחת ויחידה את ה" מדינה כפני האויבים הצבאיים בהם עמדנו משנת 1948 עד ל" מאי 1967. כל הסדר יחיה חייב להתבסס, לפיכך, לא רק על התחזיות מוכחות ו"חזיות ע"י שני הצדדים, אלא ע"י גבוי לתת בטחון אשר יהיו טובים כ"י גבולות של ישראל ב" ביני.

קביעת גבולות המדינה ה"י גימלים הינה כמובן בעייתית בעיה כמדיניות צבאית, וא"כ גם לא פירשנה פ"לים המדינה במסגרת מוסכמת לגבי גבולות המדינה הדימוגרפיים הרעיוניים לישראל ה"י שגבולות המדינה הינם בבחינת סוד ידוע לכולם. המסדר על עיקר שלפני כ"ן זאת בתורתו שבעל פה, וכמסר איש רשמיים נהגו לא ארת לנשא זה ביטוי בכתב ובפל מ"ת גבולות אלה הינם בקיום כללים כולקטן: בדרום קדמת ס"י המולדת את ה" אוש"רית ומס" דורמה בראש שאר"א, ש"ך, במאה, נור הירדן, בעל"ן, קווי המסקת האש מיני 1967, ובצפון, קווי שבינת הנשק עם לבנון. קיימים אמנם מספר ח"י לשי דעות מקצועיים לגבי הש"י בחום היחסית של גורות שונות בקווי שצוינו לעיל, אולם, ה" לו אינם אלא ויכוחים מקצועיים שוליים וברגאי שלום המליה ב" הסדרים צבאיים דוגמת פירוט ס"י נ"י, מקובל כמעט על כולם כי גבולות אלה יש בכוונם להבטיח לגו את הבטחון המינימלי ה" רש.

אולם, השתת הרובונות הי" ראלית בשטחים המותחמים ע"י הגבולות שנוכחי לעיל מעוררת בעיה נוספת, שכן היא תתייב הכללתה של אוכלוסייה ערבית גדולה בגבולותיה של מדינת ישראל. ברצות עזה נמצאת אוכלוסייה של כ" 335 אלף נפש מוכנס כ" 240 אלף פליטים ע"י גים המסוריים במחנות ובע"י הרצועה, בגדה גדולה האוכלוסייה היא עומדת היום על כ" 600 אלף נפש מוח 100 אלף פלי" ש"י, ברור לפיכך, כ"ן טוענים המתנגדים להשתת הרובונות ע"י ישראלית על שטחים אלה — כי תוספת אוכלוסייה ערבית עוינת כה גדולה עלולה לערער את ה" סבנה התברתי של מדינת י"י ראל ולסכן אפילו במרצת השי" גים את עצם קיומו של הרוב ה" יעודי במדינת ישראל. סיכ"ן זה — כ"ן נמשך המיזון — הינו יקר מדי ואין ישראל יכולה להרשות לעצמה להסתכן בו.

לאור הסכנות המהירות לעיל, פנעים החופשים מפני סכנות האוכלוסייה הערבית לירי מסקנת כי הפתרון המדיני-בטחוני חייב לכלול שני מרכיבים: אחיותו של עת"ל בגבולות הבטחון וע"ל, אך בד בבד השארת האוכלוסייה ה" ערבית מחוץ לגבולותיה המדי" גיים של ישראל.

ביחס לגבול המזרחי, נמצא" הפתרון כמדיניות אלקי, אשר מרכיבית הראשית הינם היאחוד אספעות רצויה כשחון, תקועים קלים כביבות לטרון, קלקיליה וע"י ע"י, יחירת הגדה של רוב ריבה של אוכלוסייה לא תכלל בתחום מדינת ישראל, שחרון זה מסלא כביכול אשר הודישות הכסחונות באמצעות

טענת התבוסתנים המוכנים לוותר על חלקי ארץ-ישראל המשוחררים והמתבססים על הטענה הדימוגרפית - חסרת שחר; הרוב היהודי בישראל הולך וגדל לקראת העשור הבא גם בהתאם למסקנות עובדתיות וסטטיסטיות המובאות ברשימה זו

עד 22.6% (לכנסת השישית - בנובמבר 1965). סקר מגוון של הקול הערבי נתן לרשימות עריות הקשורות ברשימות בעלי מצע ציוני או ישירות למפלגות ציוניות. דגמי ההצבעה של ה' אוכלוסיה הערבית מוכיחות ל' פסק - פרדוקסליות ככל ש' ראה הדבר - על השתלבות במסגרות הפוליטיות הישראליות.

השפעת הקול הערבי בעתיד

הערכת דגמי ההצבעה של האוכלוסיה הערבית בעתיד תהא כמובן בעיה קשה במיוחד. הד' בר תלוי במסלול של גורמים כלכליים ומדיניים, אך לא סתם יתר על כן, עובדה בלתי מעור' (סוף מעמוד 46)

טבלה מס' 2

הגידול הדמוגרפי במדינת ישראל בשנים 1947-1969

שנה	יהודים	ערבים	ערבים מוסלמים	ערבים נוצריים	ערבים דרוזים	ערבים מוסלמים	ערבים נוצריים	ערבים דרוזים	ערבים מוסלמים	ערבים נוצריים	ערבים דרוזים
1947	630.0	1,269.0	1,899.0	66.8	33.2	1,269.0	1,899.0	66.8	33.2	1,269.0	1,899.0
1948	716.7	156.0	872.7	17.8	82.2	716.7	156.0	872.7	17.8	82.2	872.7
1949	1,013.9	160.0	1,173.9	13.7	86.3	1,013.9	160.0	1,173.9	13.7	86.3	1,173.9
1950	1,203.0	170.0	1,370.1	12.2	87.8	1,203.0	170.0	1,370.1	12.2	87.8	1,370.1
1951	1,404.4	175.0	1,577.8	11.0	89.0	1,404.4	175.0	1,577.8	11.0	89.0	1,577.8
1952	1,450.2	24.0	1,474.2	11.0	89.0	1,450.2	24.0	1,474.2	11.0	89.0	1,474.2
1953	1,483.6	11.0	1,494.6	11.1	88.9	1,483.6	11.0	1,494.6	11.1	88.9	1,494.6
1954	1,526.0	18.0	1,544.0	11.2	88.8	1,526.0	18.0	1,544.0	11.2	88.8	1,544.0
1955	1,590.5	37.0	1,627.5	11.1	88.9	1,590.5	37.0	1,627.5	11.1	88.9	1,627.5
1956	1,667.5	56.0	1,723.5	11.0	89.0	1,667.5	56.0	1,723.5	11.0	89.0	1,723.5
1957	1,762.8	71.0	1,833.8	10.8	89.2	1,762.8	71.0	1,833.8	10.8	89.2	1,833.8
1958	1,810.2	27.0	1,837.2	10.9	89.1	1,810.2	27.0	1,837.2	10.9	89.1	1,837.2
1959	1,858.8	24.0	1,882.8	11.0	89.0	1,858.8	24.0	1,882.8	11.0	89.0	1,882.8
1960	1,911.3	25.0	1,936.3	11.1	88.9	1,911.3	25.0	1,936.3	11.1	88.9	1,936.3
1961	1,981.7	48.0	2,029.7	11.3	88.7	1,981.7	48.0	2,029.7	11.3	88.7	2,029.7
1962	2,068.9	61.0	2,129.9	11.3	88.7	2,068.9	61.0	2,129.9	11.3	88.7	2,129.9
1963	2,155.6	64.0	2,219.6	11.3	88.7	2,155.6	64.0	2,219.6	11.3	88.7	2,219.6
1964	2,239.2	55.0	2,294.2	11.3	88.7	2,239.2	55.0	2,294.2	11.3	88.7	2,294.2
1965	2,299.1	31.0	2,330.1	11.3	88.7	2,299.1	31.0	2,330.1	11.3	88.7	2,330.1
1966	2,344.9	16.0	2,360.9	11.5	88.5	2,344.9	16.0	2,360.9	11.5	88.5	2,360.9
1967	2,383.6	14.0	2,397.6	11.7	88.3	2,383.6	14.0	2,397.6	11.7	88.3	2,397.6
1968	2,434.8	30.0	2,464.8	14.1	85.9	2,434.8	30.0	2,464.8	14.1	85.9	2,464.8
1969	2,496.6	39.5	2,536.1	14.3	85.7	2,496.6	39.5	2,536.1	14.3	85.7	2,536.1

טבלה מס' 4

תחזית גידול האוכלוסיה בישראל, ברצועת עזה (כולל צפון סיני) וביחודה ושומרון

שנה	1	2	3	4	5	6	7	8
1969	423	365	788	600	1,388	2,497	2,910	3,568
1974	507	420	927	676	1,621	2,910	3,568	4,230
1979	596	480	1,076	761	1,873	3,362	4,029	4,791
1984	683	545	1,228	857	2,180	3,851	4,510	5,269
1989	772	616	1,388	965	2,539	4,382	5,041	5,791
1994	874	695	1,569	1,086	2,961	4,959	5,618	6,367
1999	988	788	1,776	1,223	3,457	5,581	6,239	6,919

(1) הגנח כי שיעור הריבוי הטבעי הנוכחי של 4.0% יקטן במשך 15 שנה באורח ליניארי עד 2.5%. משנה זו יעמוד שיעור צמיחת השנת' הטבעי על 2.5%.

(2) הגנח כי שיעור הריבוי הטבעי הנוכחי של 2.9% יקטן במשך 15 שנה באורח ליניארי עד 2.5%. משנה זו יעמוד שיעור הריבוי השנתי הטבעי על 2.5%.

(3) הגנח כי שיעור הריבוי הטבעי הנוכחי של 2.4% יישאר במשך כל תקופת התחזית.

(4) התנחות בתחזית הגם כדלקמן: שיעור הריבוי הטבעי - 1.62% לשנה; העליה - 40,000 לשנה.

שרות תיאורטית אחרת כי הע' לית היתדות תהיה קטנה יר' חר' בצורה כוללת ניתן לראות כי כל שינוי באחת ההנחות הל' לו מביא לשינוי בפרופורציה שבין האוכלוסיות. אולם, לה' גירתו של ערבי אחד בשנות התחזית הראשונות השפעה כפול' לה על יחסי האוכלוסיות (לשנות האוכלוסיה הישראלית) לעומת א' עלייתו של עולה אחד, ומ' אחר שסביר יותר להנחת עני' בתם של ערבים מאשר הקט' נת העליה (אשר בספריה מצוי' עמים בלאו הכי בתחזית) הרי שנראה כי התחזית הינה צנועה והסיכויים הם כי משקלה של האוכלוסיה הערבית תהיה אף קטנה מזו המצויה בתחזית.

5. קיימת כמובן אפשרות נוספת ותיא גידול מספר העולים לעינת עויבת-ערבים או אפילו לעומת השאריות של כל האוכ' לוסיה הערבית בארץ. גם במק' זה לא יעזוב את הארץ וכי שר' ערבי העולה ושיעור הריבוי ה' טבעי היהודי יהיו צנועים) לא משתנים הפרופורציה הדמו' גרפת באורה ניכר, אדרבא, ה' ישוב היהודי לא רק שיומר על משקלה, אלא אף מגדילו קמעה. הרוב הדימוגרפי המהיר של הערבים אשר צופים לנו החזים למיניהם הינו חסר' בסים, אפוא, לא רק בפרספק' טיבה הסטורית, אלא אפילו ב' התבסס על נתונים הנמצאים לנגד עינינו.

3. אפילו ישמרו הערבים על שיעור הריבוי הטבעי הנוכחי שלהם (הנחה בלתי סבירה לכל' הדעות) לא יעלה משקלם על 38.2% מהסה"כ האוכלוסיה. ה' אוכלוסיה היהודית תהווה ער' יין את האחוז המכריע.

4. ברור כי קיימת אפשרות וית סבירות לשינוי בהנחות, האפשרות הסבירה ביותר היא כי סיוח האוכלוסיה הערבית לישראל יביא להגירת חלק מהם לארצות אחרות. קיימת אפי'

ההצבעה של האוכלוסיה הערבית

רכות של אוכלוסיה ערבית גדולה אינו מכתוב בהכרח הע' בעה ציונית באורה פרופורציו' גלי למשקלה של אוכלוסיה זו בסה"כ האוכלוסיה. אדרבא, ה' יסיון במשך 23 השנים האחרונ' ניה מראה - כפי שיוסבר ל' הלו - כי קיים קשר קטן בין משקלה של האוכלוסיה הערבית ובין ההצבעה האנטי ציונית' הערבית. האוכלוסיה הערבית השתתפה בכל הבחירות הלא' מיות לכנסת והצבעתה התיי' חסה לבעיות מרכזיות שונות ביניהן בעיות מדיניות ובטחו' ניות מובהקות. בבחירות לכנ' סת הראשונה, הריבועית והשבי' עית הצביעה האוכלוסיה הער' רבית לאחר שלוש מלחמות בהן נחלו הערבים תבוסה. בבי' הירות אחרות הצביעה האוכ' לוסיה בנושאים לאומיים ובט' חזיים מובהקים דוגמת נושא המספר הצבאי וחוקי הקרקעות למיניהם וניתן לסייך לקבוע בהתבסס על נסיון של שבע שנות בחירות שונות - קווים מאפיינים בדגמי ההצבעה של אוכלוסיה זו. בטבלה להלן מו' פיעים התנהגות על משקלם של בעלי זכות ההצבעה מבין ה' מיעוטים בהשוואה לבעלי זכות ההצבעה היהודים, שיעור המצ' ביעים היהודים והערבים והת' מלגות ההצבעה, בהתאם לר' שיות אנטי ציוניות ורשימות ציוניות ו/או רשימות חסד' רות לרשימות בעלי מצע ציו' נ'.

ניתוח הטבלה דלעיל מראה כי מספר הבחורים אשר הע' ביעו עבור רשימות אנטי ציו' ניות לא עלה אף פעם על 28% מהסה"כ הקולות הערביים, בבחירות לכנסת השביעית - בשנת 1969 - אשר נערכו בעקבות התבוסה הערבית של מלחמת ששת הימים ובעצומת של נחשול לאומנות ערבית ב' קרב ערביי ישראל לא נתנו את קולם לרשימות ציוניות יר' תר' מ' 27.3% מהסה"כ הקולות הערביים. בשיעור ארצי הס' הכמה הצבעה על ב' 2.09% בל' בד מסה"כ הקולות. פרט לבחור' רות אלה נע שיעור הבחירה לרשימות ציוניות בין 10% (ל' כנסת החמישית באוגוסט 58)

בעיה דימוגרפית הסתכמת בכ' 11% בלבד.

2. לאורך כל התחזית המת' בספת, כאמור, על הערכות צנועות, (דהיינו כי אף ערבי לא יעזוב את הארץ וכי שר' ערבי העולה ושיעור הריבוי ה' טבעי היהודי יהיו צנועים) לא משתנים הפרופורציה הדמו' גרפת באורה ניכר, אדרבא, ה' ישוב היהודי לא רק שיומר על משקלה, אלא אף מגדילו קמעה. הרוב הדימוגרפי המהיר של הערבים אשר צופים לנו החזים למיניהם הינו חסר' בסים, אפוא, לא רק בפרספק' טיבה הסטורית, אלא אפילו ב' התבסס על נתונים הנמצאים לנגד עינינו.

3. אפילו ישמרו הערבים על שיעור הריבוי הטבעי הנוכחי שלהם (הנחה בלתי סבירה לכל' הדעות) לא יעלה משקלם על 38.2% מהסה"כ האוכלוסיה. ה' אוכלוסיה היהודית תהווה ער' יין את האחוז המכריע.

4. ברור כי קיימת אפשרות וית סבירות לשינוי בהנחות, האפשרות הסבירה ביותר היא כי סיוח האוכלוסיה הערבית לישראל יביא להגירת חלק מהם לארצות אחרות. קיימת אפי'

הרי שיעור זה פחות או יותר התקף והועמד בשנת 1969 על 64.3% יהודים ו-35.7% ערבים. ישראל מוצאת עצמה, אפוא, ב' שנת 1969 כמצב השינה הכלית יעניי מאשר היה ב' 1947. בידה השליטה על כל השטחים שמעבר' כל לירדן. בידה הכלים הריבוי' גיים של מדינה עצמאית, בידה עצמה צבאית, כלכלית ומדינית, ומבחינה דמוגרפית היא מונה אוכלוסיה הסתכמת במסעס פ' שניים סה"כ אוכלוסיה המיעו' שום שבכל השטחים שמעבר' ל' ירדן. כל זאת בנוסף לפוטנציאל גדול של הגירה כפי שיוסבר ל' הלו. במסגרת היעדים של המדי' נת, ובתשואה ל' 1947 הרי ש' עבה של ישראל - כולה כ' הינה היתם הדמוגרפי - הע' רחוק מהמצב הקודר המצוי' לנו.

הערכה לעתיד

הערכת הגידול הדמוגרפי ב' שתי - בפרט היהודי - הינו נושא מרכזי ביותר. היא כות' נית במספר רב של גורמים ה' משפיעים עלית ישירות, בפרט שיעורי הריבוי הטבעי ומסד' העליה. המסד' מוכיח כי אין כל אפשרות לערוך תח' וית סבירות לסיוח אורח בפרט בנושא כנו עליה (התחזית) כמעט שיתר התבוסה לטובת, התי' סירות התבוסות והפוליטיות בארצות המוצא מהן, והאירועים בתוך מדינת ישראל מאידך, מה' ורס גורמים בעלי השפעה מכ' ריעה על מסדי העליה עם כל זאת הרי שאין להתעלם ממספר תהליכים חברתיים אשר אנחנו עדים להם היום. תודות לוסיה - בראש ובראשונה - הטונה כרבע מהעם היהודי - נמצאת בפעולה של התפצלות לאומית בפילוח הבאה כל כולה להרשת לחלק נכבד מציבור גדול זה ל' לתת לישראל, חלק מארצות דרום לעפון אמריקה ונמצאות אף הן בעצומת של שיתובים חבר' היום המפורדים את העליה. אפילו ארצות יקטנות יחסית דוג' סת אנגליה ודרום אפריקה הנב' ר' את קצב העליה שלהן באורה יבד כאו מלחמת ששת הימים. סביר, לפיכך, להניח כי במשך שנים שנים עשרות השנים הבאות עשויים א' להיות עדים לחסולי הגירה, אשר יעמידו בעל אפילו את מסדי ההגירה של שנות החמישים הראשונות. אולם, דברים אלה הינם עניי' באמינה ובנחתה הנוכחי נסתק במערכות צנועות יותר, גני' לפיכך, כי מסדי התגירה לא יע' לו על אלה הקיימים היום. דהיי' נו כ' 40 אלף בש'. כמו כן גנח כי שיעור הריבוי הטבעי היעדר לא יעלה אף הוא על השיעור הקיים היום: כי

טבלה מס' 1

הגידול הדמוגרפי בארץ ישראל בשנים נבחרות 1845-1948 (כאלפי נפש)

שנה	יהודים	ערבים	ערבים מוסלמים	ערבים נוצריים	ערבים דרוזים	ערבים מוסלמים	ערבים נוצריים	ערבים דרוזים
1845	11.8	—	—	—	—	11.8	—	—
1882	453.0	24.0	—	—	—	453.0	24.0	—
1903	50.0	—	—	—	—	50.0	—	—
1914	708.0	85.0	623.0	88.0	12.0	708.0	85.0	12.0
1917	657.0	57.0	600.0	91.3	8.7	657.0	57.0	8.7
1919	648.0	65.0	583.0	90.0	10.0	648.0	65.0	10.0
1922	752.0	84.0	668.0	88.8	11.2	752.0	84.0	11.2
1928	—	—	—	—	—	—	—	—
1931	—	—	—	—	—	—	—	—
1936	1,033.0	174.0	859.0	83.2	16.8	1,033.0	174.0	16.8
1939	—	—	—	—	—	—	—	—
1942	1,506.0	450.0	1,056.0	70.1	29.9	1,506.0	450.0	29.9
1947	1,620.0	484.0	1,136.0	70.1	29.9	1,620.0	484.0	29.9
1948	1,899.0	630.0	1,269.0	66.8	33.2	1,899.0	630.0	33.2
1948	872.7	716.7	156.0	17.8	82.2	872.7	716.7	82.2

(1) הנתונים ל' 1845-1947 מתייחסים לשטחה המנדטורית של א"י. הנתונים לשנת 1948 מתייחסים לשטחה של ישראל בגבולות הקו הירוק.

(2) הנתונים לשנת 1948 מבוססים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיס' טיקה - השנתון הסטטיסטי 1970 טבלה ב' 4 ע' 27.

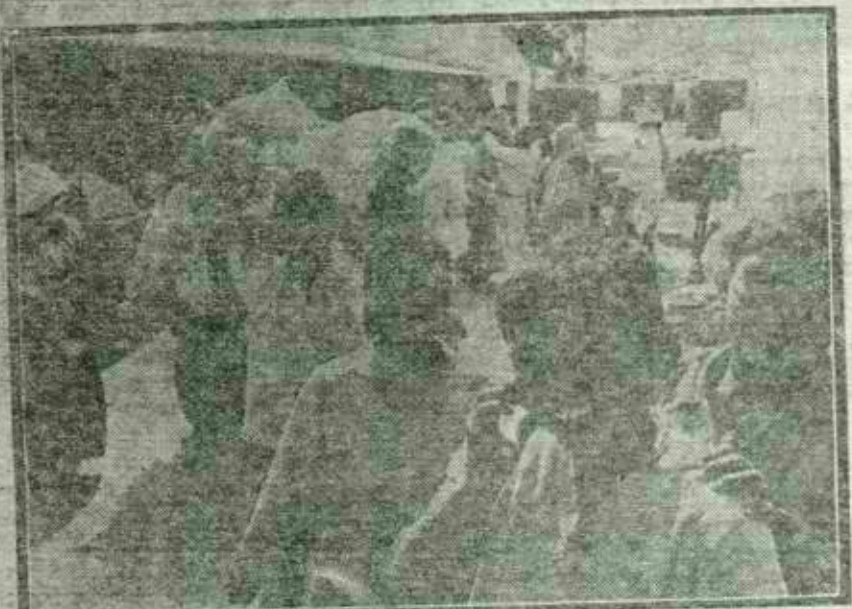
טבלה מס' 3

נתונים דמוגרפיים של אוכלוסיה יהודית וערבית לשנים 1967-1969 - בישראל, ברצועת עזה (ללא צפון סיני) וביחודה ושומרון

שנה	שיעור היהודים לעומת הערבים									
	בתחומי הקו הירוק בצפון הרצועה					בתחומי הקו הירוק בצפון הרצועה, יחודה ושומרון				
	מספרים מוחלטים					מספרים מוחלטים				
	יהודים	ערבים	סה"כ	יהודים	ערבים	יהודים	ערבים	סה"כ	יהודים	ערבים
1967	2,383.6	392.7	2,776.3	2,383.6	392.7	2,383.6	392.7	2,776.3	2,383.6	392.7
1968	2,434.8	406.3	2,841.1	2,434.8	406.3	2,434.8	406.3	2,841.1	2,434.8	406.3
1969	2,496.6	422.7	2,919.3	2,496.6	422.7	2,496.6	422.7	2,919.3	2,496.6	422.7

דחליל דמוגרי

מחלקת
המחקר
הדמוגרפי

משפחה קריית מוצקין עליונים

משפחת קוליס רבת ילדים

הגידול הדמוגרפי היהודי

כל גסיון לחזות את התפתחות ההליך הגידול היהודי הדמוגרפי פי חייב להתבסס על מנינים ול- אירועים שקדמו והגיעו הופעה זו. אסמל, לשיכך, להשתמש בבי- לים הקונבנציונליים. להיחזק, הגר- דול הדמוגרפי בארצות אחרות, ונגמט אנגליה או צרפת ולייטם כלים אלה למצבנו. שכן מצבם של ישראל בארצות זה הינו מור- חד במסגרת המדינה לא רק ש- כוחו מוקד משיכה לעולים מר- ארצות אחרות, אלא גם מעודדת באורח פעיל בכל הערכים את הגירוש של הוועדים אליה. הגר- דול הדמוגרפי בונה, איפוא, מניין הודות שבין המהגרים בפועל רעודי ההגירה. יתר על כן, הגידול הדמוגרפי מוחזק תהליך המצא בעצמו והשור- החל לפני כמאה שנה. טעות הוא לכן לבחון את התהליך הזה כמ- רק זמן מסוים, אלא יש לראות את התפתחותו בכללותה ואת מני- מות הגידול, רק בדרך זו ניתן לבחון את גודל השפעתו של ה- תהליך ואת סיכויי לקוץ את ה- יתרונות — בעיקר כשיעור הרי- בוי המבטיח הגבוה של שכונתו. ניתן אולי בכל אופן, להבחין בשלושה פרקי זמן בתהליך זה: תקופת מרום המדינה 1947—1882. תקופת פריים השנים ה- ראשונות של המדינה 1967—1948. ותקופת העתיד אשר ל- צרכינו כאן נגזרונה כשלושים השנים הבאות.

הגידול בשנים 1882—1947

בטבלה 1 דלהלן מובאים תנ- תונים הדמוגרפיים של הישוב היהודי והערבי בא"י המערבית משנת 1882—1947. בחינת הטבלה מצביעה על מספר גורמים מעניינים. הנתון הבולט לאורך כל תקופה זו הינו התעוררות והעדר התחשבות בגורם אשר כה מפתיעו הינו, העליה הראשונה החלה בשנת שיישוב יהודי כמעט ולא היה במצא בא"י. העתרת בלפור, אשר ניתנה בשנת 1917. בא"י בשעת שהי- שוב היהודי מנה קובץ זעום של 57 אלף נפש או פחות מ-9% מכלל האוכלוסייה. וגזמר כי בת- קופה זו העיון כולם לקוחת כי הריבונות היהודית תושבת לא רק על גדה המערבית, אלא אף על עבר הירדן מזרחה. בשנת 1947 — בעיצומה של מאבק זה ריבונית — מנה הישוב היה- ודי כ-630 אלף נפש מתוך אוכל- לוסיה של כ-1.9 מיליון נפש. משקלו של הישוב היהודי היה כשליש מסה"כ האוכלוסייה, ות- ביעתו — אשר הייתה אחידה לכל הישוב על כל פלגיו (פרט לקר- בן זעום שטען למדינה זו לאיר- מית) — התייחסה לריבונות כלאה על א"י המערבית, והס- כמת להחליט אשר התקבלה ע"י חלק מהישוב, לא נבעה אלא מאי הריבונות להשלים את השאי- פה לריבונות על כל השטחים של תחומי ארץ, אין ספק כי לו התקבלה ריבונות הישוב ל- ריבונית על כל השטחים הייתה מדינת ישראל מבטלת יעד מדי- נה זה ללא התחשבות בגורם ה- דמוגרפי. באותה מידה אין ספק כי לו ניתן היה להסתמך העצ- מאות לכבים את יתר השטחים היה הדבר נעשה אף אלמלא כר- חו הערבים משהים אלה לא- יוסבר להלן.

הגידול בשנים 1948—1967

התחלפת על חלוקתה של מדי- נת ישראל מחד ובריחת הרוב הגדול של התישבים הערביים מהערבים הערבים הנמצאות בת-

אחיזתו של צה"ל ברצועת הבסי- חון לאורך הירדן, ובד בבד מס- לק את הסיכונים המלוכים מהבי- ללחה של אוכלוסית הגדה במ- דנת ישראל. ברצות עזה על 335 אלף תושביה לא ניתן ליישם פתרון זמני. השטח הקטן של האזור וריכוז האוכלוסייה בו מסתוב- ברירה חד משמעית — החלת הריבונות הישראלית על הרי- צעה ותושביה, או השארתה מ- חוץ לגבולות ישראל — על כל הסיכונים המסחזי הטובע מכך. במדינה זו הכל אים כי האספי- רות השניה אינה כאה בחשבון. בתקופה הראשונה לאחר מלח- מת ששת הימים היתה קיימת התקפה אולי, כי תושבי הרצועה יבכרו להגר למקום אחר מאשר לגור תחת השלטון הישראלי. אולם כמספר סיבות ולמרות ה- מצב המסחזי הרעוע ברצועה החליטו התושבים להישאר. לפי- כך הברירה המעשית העומדת בפני ישראל הינה חד משמעית. אמ, לשיכך, מודים הכל כי אין סגס סקלית אוכלוסיית רצו- נת עזה. הרי שהבעיה מצטמצ- מת לאוכלוסית הגדה דהיינו לכ- 600 אלף נפש.

שני שיקולים גורליים

על שני צירי המאזנים מנ- חים, איפוא, שני שיקולים גור- ליים: ויתור על עיקר שטחיהם של יהודה ושומרון מחד, נוכח ההסתכנות בכיכול באיבוד ה- רוב (המדיני) הישרוד במדינה מורחבת מאוד, ברור, לשיכך, כי כל החלטה חייבת לבחון בי- מרה למצבה ביותר את ההשל- כות של בעיה זו.

באורח כוללני ניתן להבחין בשני היבטים בבניית הדמוגר- פיה: ההיבט החברתי וההיבט ה- פוליטי. ההיבט החברתי מתחזק לבניית העליהות להיווצר עצם קיימה של אוכלוסית מיעוטית גדולה במדינה. אין ספק כי ל- בעיה זו השלמות חברתית מר- חיקית לבת, במסגרת מספר זה לא מתייחס, עקב מגבלות המ- קום, להיבט זה של הבעיה, נו- כיר רק כי אם מקובל על כולם כי יש לכלול את תושבי הרצועה בגבולות המדינה הרי שבעיה זו תהיה קיימת בכל סקרה, שכן, אם נזחה את ההתפתחות הדמו- גרפית של אוכלוסית המיעוטית בארץ ללא תושבי יהודה ושומ- רון ונשחזרה לתחזות הכללית, את תושבי יהודה ושומרון (ראו טבלה מס 4 להלן) נראה כי ה- בעיה אכן קיימת אף אם לא התקופה הגדה, והיבט הפוליטי מתייחס — כפי שחזורים ומת- רעים במנינו — לאיום המסחי על עצם קיומם של רוב ישרודי במדינת ישראל, כדבריו של מר- אלוה שרון, מי שהיה שר המשי- טרה.

האיום הפוליטי הינו, איפוא, כביכול, איבוד הרוב היהודי ה- אפריטיבי בכנסת, ובאיים גרלי- זה נשמעת הטענה כי אין בשום פנים יאופן לכלול את תושבי יהודה ושומרון בתחומי מדינת ישראל, אין ספק כי אם אכנס אמת בטענה זו היא מהווה סי- קול נכבד, אולם, האמנם נכונה היא? המסקנות של הנתונים ב- עבר והתחזית לעתיד מוכיחות באורח חד משמעי כי אים זו ה- תהיה כר בסיס לחלוטין, מיעודם על כל המהגרים בעבר, התחזית לעתיד גזיזת דמשי, ההצבעה של אוכלוסית המיעוטית כפי ש- יוסבר להלן.

מאז מלחמת ששת הימים מקובל על ממשלת ישראל כי כל הסכס של שלום חייב להתבסס על גבולות בטוחים. החלטה זו נובעת מההכרה הע- מוקה כי גבולות המדינה כמות שהיו לפני ה-4 ביוני — בפרט הגבול המפחל של ירדן — מהי- וות פתרון לתקוף את ישראל וכי יש להבטיח אתה ולהמיד את ה- מדינה כפרי האופקים הצבאיים בהם עמדנו משנת 1948 עד לי- מאי 1967. כל הסדר יותה חייב להתבסס, לשיכך, לא רק על התחייבויות טרבות והתחזית ע"י שני הצדדים, אלא על גבר- לות בטחון אשר יהיו שונים מני- גולותיה של ישראל ב-4 ביוני.

קביעת גבולות הבטחון הפני- נטליים הינה כמובן בעיקרה בעיה סקצורית צבאית, ואם גם לא ספירטית מעולם הגברה כממשלות מוסמכות לגבי גבולות הבטחון המיעוטיות הרצויים לישראל. הרי שגבולות הבטחון הינם בבחינת סוד ידוע לכללנו. המשרד על עיקר פלגיו קבע זאת בתורתו שבצל פה, ומספר אישיר שמיים נתנו לא אחת לעוצה זה במסור בכחב ובעל- מה גבולות אלה הינם בעיניים כללים כולקטן: בודדים, קדמת- סיני הכוללת את קו אישירי- וסמס דומה בואנה שארמא- שיר, ממורה, נהר הירדן, בגולן, קורי המסקת האש מינוי 1967, ובבטחון, קורי שבינת הנשק עם לבנון, קיימים אכנס מספר חיי- לקיי דעות מקצועיים לגבי חשי- בהם והחסינות של גירות שונות בקיום שצוינו לעיל, אולם, הלי- לו אים אלא ויכוחים מקצועיים שוליים ומבואי שלם המלווה ב- הסדרים צבאיים דוגמת פירוט מ- ני, מקובל כמעט על כולם כי בגבולות אלה יש בכוחם להבטיח לנו את הבטחון המיעוטית הדי- רוש.

אולם, השתת הריבונות הישר- ראלית בשטחים המותחמים ע"י הגבולות שנוכרו לעיל מפוררת בעיה נוספת, שכן היא תחייב הכללתה של אוכלוסיה ערבית גדולה בגבולותיה של מדינת ישראל, ברצות עזה נמצאת אוכלוסית של כ-335 אלף נפש מתוכם כ-240 אלף פלסטיים ער- בים המפוזרים במחנות ובעירי- וצבעוה, בגדה גדולה האוכלוסית היא עומדת היום על כ-600 אלף נפש מהם כ-100 אלף פלי- טים, ברור לשיכך, כך טוענים המתנגדים להשתת הריבונות ה- ישראלית על שטחים אלה, כי תוספת אוכלוסיה ערבית עוינת כה גדולה עלולה לערער את י- סמנה והגברתה של מדינת ישר- ראל ולסכן אפילו במרצות חס- גים את עצם קיומה של ארצנו ה- ישרודי במדינת ישראל, סיכון זה — כך נמשך המישור — הינו יקר מדי ואין ישראל יכולה להרשות לעצמה להתכנס בו.

לאחר הסכנת המזכרות לעיל, מגיעים התושבים מפני סכנת האוכלוסיה הערבית לידו מסקנה כי הפתרון המדיני-בטחוני חייב לכלול שני מרכיבים: אחיזתו של צה"ל בגבולות הבטחון הגלי, אך בד בבד השארת האוכלוסיה ת- ערבית מחוץ לגבולותיה המדי- ניים של ישראל.

בוחם לגבול המזרחי, נמצא הפתרון ב"הכנית אלון", אשר מרכיביו הראשיים הינם היאחזר ונו של צה"ל בגבולות הירדן ב- אמצעות רצעת שטחן, תקנוים קלים בסביבות לטרון, קלקיליה וגוש עציון, יתרת הגדה על רוב ריבוי של אוכלוסיה לא תכלל בתחום מדינת ישראל, פתרון זה מסלל לכיכול אחר הודיעות הבטחוניות באמצעות

על למעלה מ-88%, הרי שרק בשנת 1967 הוא ירד לכ-86% וזאת עקב סיפוח העיר העתיקה של 60 אלף תושביה לירושלים. אולם גם אז היה משקלה של ה- אוכלוסיה היהודית גדול באורח ניכר מה שהיה בתחילת המדי- נה. דבר זה התאפשר כתוצאה מהעליה אשר בשנים 1948—1970 רעד בכלל הסתכמה במסרצע של כ-60 אלף נפש לשנה.

מלחמת ששת הימים חוללה בשנית המחדת משמעותית ב- משקלם היחסי של העדות הישר- דיות והמיעוטיות, יש להדגיש ול- ציין כי בפועל הוחזק מלחמת ששת הימים חוזר דמוגרפית לי- מצב שלפני מלחמת השחרור כפי שגראה בטבלה מס 3 לה- לן.

מענין להשוות את הנתונים הסטטיים בטבלה מס 3 עם המ- צב הדמוגרפי ב-1947 — ערב קום המדינה, סה"כ הערבים בשי- נה המסתכם ב-1.270 מיליון ואילו בשנת 1967 — 1.344 מיל- יון. דהיינו עליה של כ-88% אף נפש או בכ-7%, אך בעוד ש- משקלם היחסי של העדות היה- דיות והערביות ב-1947 היה 33.2% יועדים ו-66.8% ערבים.

הוא הקו הירוק מאידך, הביאה להסדרות מהסכנות ביחסי המ- חות הדמוגרפיים במדינה. בעוד שב-1947 היו, כאמור, יחסי הכר- חות בין הישוב העברי לישוב הערבי 3-1 בתאמה, הרי ש- בשנת 1948 מנה משקלו של ה- ישוב היהודי כ-82% מסה"כ ה- אוכלוסיה לשמת 18% של ה- אוכלוסיה הערבית, המדינה לא כללה את יהודה ושומרון ואף לא את רצועת עזה.

בטבלה מס 2 מובאים הנתו- נים הדמוגרפיים של האוכלוסיה במדינת ישראל (בתחום הקו ה- ירוק, פרט לירושלים בה מופר- עים הנתונים החל משנת 1967 לירושלים המאוחדת) בשנים 1947—1970 ועד בבלי, וכן נתו- נים על העליה בכל אותה מחש- גים.

כפי שגראה מהטבלה דלעיל, הרי ששנים אלה איפשרה הע- ליה לא רק להגדיל באורח אבי- סולוטי את היקף האוכלוסיה היר- דית, לא רק לקוץ את שיעור הריבוי הטבעי של האוכלוסיה הערבית, אלא אף להגדיל את משקלו היחסי של הישוב היהודי, בעוד שבשנת 1966 הוא עלה

92

